

Několik poznámek

k *Listowanju Bjarnata Krawca z Arnoštom Muku, Měranku Lešawic a Michała Nawku* (2001)

Viktor Velek

Jednou z knih, ve které jsem často a vděčně listoval při psaní své diplomové práce,¹ bylo *Listowanje Bjarnata Krawca z Arnoštom Muku, Měranku Lešawic a Michała Nawku*.² Tento sborník s korespondencí lužickosrbského skladatele Bjarnata Krawce-Schneidera (1861–1948) připravil Achim Brankačk, mj. autor monografie o tomto skladateli.³ Jeho *Listowanje* se pro mě stalo jistým vzorem pro volné pokračování, tentokrát s Krawcovou korespondencí s českými přáteli.⁴ Postupem času jsem nacházel v Brankačkově sborníku nepřesnosti a pokoušel se u nich nalézt správný tvar, význam. Vznik nepřesností lze na jedné straně připsat často na vrub Krawcově komolení českých jmen, na straně druhé by bylo unikum, aby se při tak velkém množství dat některé chyby nedopustil i pořadatel korespondence. Bezpochyby i v mém *Listowanju* se najde něco, co bude třeba opravit či upřesnit, čímž za případná upozornění předem děkuji.

Zpracováním další části korespondence bylo možno dohledat řadu dalších údajů, jakými jsou např. křestní jména, správné formy příjmení. Pokud to bylo možné, opravy jsem provedl již ve svém *Listowanju*. Jsem však přesvědčen o tom, že by byla škoda na tyto nepřesnosti neupozornit souhrnnou formou i ostatní badatele. Nejvíce tak bude usnadněna práce tomu, kdo si bude chtít upravit jmenný rejstřík. Vedle upozornění na chyby v Brankačkově sborníku je cílem tohoto textu i konkrétní pojmenování problémů, se kterými se bude muset vyrovnat ten, kdo se bude v budoucnu Krawcem zabývat dále.

Nejprve k jmennému rejstříku:

zkomolený, neúplný či chybný tvar

Bakula
Bretschneider Bohusláv
Douša
Fibich
Halka
Härtel
Hořejší
Jeřábek Lubomír
Kratíma
Kvapíl Jarosláv
Mokranjaca S. S.
Mažec
Pískáček
Plaška
Suk Jan
Svoboda Jaroslav
Svoboda Jaroslav
Smejč
Sládka
Sedlmayerová Oldra [Olga]

správný tvar

Bakule František
Brettschneider Bohuslav
Karel Karel
Fibich Zdeněk
Hálek Vítězslav
Härtel Karel
Hořejší Jan
Jeřábek Luboš
Kratina Josef
Kvapil Jaroslav
Mokranjac Stevan Stojanović
Mužec Hana [Musch]
Pískáček
Plaške Bedřich
Suk Josef
Svoboda Oldřich (u dopisu č. 356)
Svoboda Karel (u dopisu č. 333)
Šmejč
Sládek Josef Václav
Sedlmayerová Oldřiška [Oldra]

¹ Velek, Viktor: *Slovanská vzájemnost v hudební kultuře Čechů a Lužických Srbů 1848-1948*. Diplomová práce, Filosofická fakulta, Masarykova univerzita, Brno 2005.

² Brankačk, Achim: *Listowanje Bjarnata Krawca z Arnoštom Muku, Měranku Lešawic a Michałom Nawku*. *Lětopis 48* (2001) wosebity zešiwk. Budyšin 2001.

³ Brankačk, Achim: *Žiwjenje je dzěło – wotpočink je mrěće*. *Stawizna Bjarnata Krawca*. Budyšin 1999.

⁴ Velek, Viktor: *Listowanje Bjarnata Krawca z českými přecelami*. *Lětopis 54* (2007) wosebity zešiwk. Budyšin 2007.

Šidak Franjo
Šubert
Švarovský
Trnka Tomáš [Dom.]
Tyršová [Tršová]
Veselem
Zelený

Šidak Franjo [Šidák František]
Schubert Franz
Svárovský
Trnka Dominik
Tyršová Renáta
Veselý (pravděpodobně Jindřich)
Zelený Václav Vladimír

K některým jménům podrobněji.

Do Krawcova života vstoupilo jméno Slávka hned dvakrát. V korespondenci nacházíme Slávku Zítkovou a Slávku Kovaříkovou. Úplně identifikovat se mi je nepodařilo. Je možné, že místo Kovaříčková Krawc psal Kovaříková, pan Kovaříček patřil do okruhu Bakulovy Družiny.⁵ Sem patřilo i Slávka Zítková. Nelze vyloučit, že šlo o jednu a tutéž osobu.

Brankačk v rejstříku uvádí u dopisu č. 126 jméno Leopold Balček a o něco níže bez čísla dopisu jména Bolčak Leopold. Domnívám se, že se jedná o jednu a tutéž osobu. V mém sborníku se přikláním k verzi příjmení Balšček, ale je dost pravděpodobné, že Krawc příjmení zkomolil a mohlo jím být např. příjmení Balšíček.

Příjmení Bařok u dopisu č. 295 považuji opět za zkomolené. Myšlen mohl být buď Oskar Batěk (dirigent Mladoboleslavské filharmonie) či intendant divadla v Mladé Boleslavi Dr. Leopold Batěk.

Za nepřesné považuji příjmení Doležal. Brankačk uvádí dle mého názoru mylně jméno Miroslav, spíše bych se klonil ke jménu Metod či Hubert. Správným a jediným tvarem příjmení je Doležil.

Král Ladisláv – pokud je křestní jméno správné, tak krátce Ladislav. Je otázkou, kdo vlastně Král byl. V souvislosti s Krawcovým vystoupením v Březnici na jaře 1929 se patrně jednalo o ing. Ladislava Krále, sokolského činovníka a sbormistra. Zda je totožný s Králem, kterého Krawc uvádí v dopise Vladimíru Gollovi z 5. 5. 1946 se jménem Ludvík a ve spojení s pražským sborem Smetana, není jasné. Krawc se mohl v křestním jméně splést, ale možná šlo skutečně o dvě různé osoby.

V dopise č. 385 se vyskytuje příjmení Malý a zmínka nějakých jeho *Vzpomínek*. V rejstříku Brankačk uvádí křestní jméno Jiří, ale dle mého názoru by to měl být spíše jihočeský farář František Malý, člen Matice srbské a přítel A. Muky. V roce 1935 byla v Praze vydána jeho kniha *Lužické vzpomínky*.

V rejstříku se dále vyskytuje tvar Strakóv. Domnívám se, že vůbec nejde o osobu, ale o instituci, o Strakův ústav.

Rejstřík odkazuje jménem František Šramik na dopis č. 397, ale v něm se toto jméno vůbec neobjevuje.

Nesprávný je očividně tvar příjmení Urbank, nesprávné je asi i křestní jméno Rudolf. Z kontextu korespondence není pochyb o tom, že jde o někoho z rodiny hudebních nakladatelů. V případě dopis č. 327 nejspíše o Vladimíra Urbánka, u dopisu č. 12 buď o Velebína Augustina Františka Urbánka či Augustina Františka Urbánka nebo Mojmir Urbánka.

Detektivním způsobem by snad bylo možno identifikovat dvě Míly (Milky). Krawc se znal s Milkou Královou a Milkou Pacovskou, velmi zřídka ke křestnímu jménu doplnil příjmení. V případě, že nebylo možno určit příjmení, uvedl jsem v rejstříku k oběma osobám odkaz na stejný dopis.

Závěrem snad několik slov o Krawcovi jako autoru korespondence. Psal česky, lužickosrbsky, německy, latinsky, své manželce i šifrou. Jeho čeština je spíše jakýmsi česko-lužickosrbským esperantem. Zvláště po 2. světové válce se stává v důsledku Krawcova špatného zraku až nečitelnou a poslední dopisy Krawc už diktoval svým dcerám. Vzhledem k obsahu, který poskytuje jedinečnou sondu do česko-lužickosrbské kulturní spolupráce, se však vyplatí podstoupit leckdy velmi namáhavé dešifrování písma, následná identifikace událostí a osob se každému badateli na poli Krawcova díla jistě stane dobrodružstvím.

⁵ Velek, Viktor: *Z hudžbu dorozumjenju mjez Němcami, Serbami a Čechami - Wo přečelstwje F. Bakule a Bj. Krawca*. In: *Rozhľad - Serbski kulturny časopis*, 1/2007, 2/2007.